

VÄST

SAHARA

Nr 1 2016 Pris 30 kronor

Ingen mer makrill 5

Historiskt svek 7

Omvärlden
vänder dem ryggen 10

SOLIDARITET I SPILLROR

”Det är ryggradslöst av regeringen att offra ett förtryckt och bortglömt folk för att istället gå en diktators ärenden.”

SIDAN 7

Utges av
Föreningen Västsahara
och utkommer med fyra
nummer per år.
ISSN 1652-2052
**Ansvarig utgivare
och redaktör:**
Lena Thunberg
Redaktionsråd:
Kerstin Bjurman
Ulla-Karin Karlson
Arto Valtonen
Monica Zak
Grafisk form:
Tidningsform & Textfason
Layout:
Ulla-Karin Karlson
Adress:
Västsahara
c/o Afrikagrupperna
Linnégatan 21,
413 04 Göteborg
Telefon:
070 - 475 46 45
Hemsida och facebook:
www.vastsahara.net
facebook.com/
tidskriftenvastsahara
E-post:
vastsahara@brevet.nu
Prenumerationer:
Privatperson: 125:-
Stödprenumeration: 145:-
Organisationer: 150:-
Utländsk pren: 200:-
Plusgiro:
20 40 03 - 8
Föreningen Västsahara:
Jan Strömdahl
e-post:
jfstromdahl@gmail.com
Omslagsbilder:
Framsida: Ruiner efter höst-
ens katastrofregn i flykting-
lägret Dakhla. Bild: Lotta
Johnsson-Fornarve
Baksida: Hans Corell Bild:
UN photo Mark Garten
Presslagd: Februari 2016
Tidskriften Västsahara får
ekonomiskt bidrag av Statens
kulturråd och Fredsmiljonen
Folke Bernadotteakademien.
Tidskriften ansvarar för
innehållet.

NORDENS ENDA TIDSKRIFT OM VÄSTSAHARA

Det stora sveket 4

Ingen mer makrill till flyktingarna 5

68 ungdomar hindrades resa in i Västsahara 6

Historiskt svek av regeringen 7

Jurister sågar regeringens FN-linje 8

2 400 delegater på Polisarios 14:de kongress 9

Omvärlden har vänt dem ryggen 10

Sverige svek

Den 27 februari 2016 fyller den västsahariska republiken 40 år, erkänd av 84 länder.

Det blev inget svenskt erkännande. I stället blev det flera steg bakåt för S- och MP-regeringens solidaritet med ett folk som varit ockuperat i 40 år och tvingats leva lika länge i flyktingläger.

Men det svenska sveket gäller inte bara ett uteblivet erkännande.

Regeringen tänker inte vara drivande i Västsaharafrågan. Ansvaret skyfflas helt över till FN:s säkerhetsråd. Regeringen anser också att den starka ockupationsmakten och den svagare ockuperade parten ska förhandla med varandra – om ockupationen.

Säkerhetsrådet är blockerat och handlingsförlamat i Västsaharafrågan på grund av Frankrikes starka stöd och band till Marocko. Svenska folkrättsjurister upprör över säkerhetsrådets passivitet.

Det svenska biståndet till flyktinglägren ska stärkas meddelar regeringen. Hur då? Jo, genom att det mycket uppskattade proteintillskottet makrill på burk som Praktisk Solidaritet med Sidastöd skickat i flera år ska upphöra 2017. I stället ska de svenska biståndspengarna gå direkt till FN. Där riskerar pengarna naturligtvis att försvinna ner i svarta hål och till administration.

För att ytterligare hålla salt i såren på västsaharierna överklagade Sverige EU-domstolens glädjande dom 10 december: Handelsavtalet mellan EU och Marocko ska annulleras när det gäller fiske- och jordbruksprodukter från det ockuperade Västsahara. Slut på den marockanska stölden alltså. EU-länderna överklagade beslutet och "Sverige ville inte vara ensamma om att inte överklaga," meddelade Margot Wallström. Hos regeringen finns således inget stöd att vänta.

LENA THUNBERG
redaktör för
tidskriften
Västsahara

EN HISTORIA AV VÅLD OCH SVEK

Västsahara är till två tredjedelar ockuperat av Marocko sedan 1975. De västsaharier som lyckades fly bor sedan dess i flyktingläger i Algeriet.

Västsahara, som var en spansk koloni, står på FN:s lista över områden som ska avkoloniseras. Sedan 1991 finns en FN-styrka på plats för att genomföra en folkomröstning om Västsaharas självständighet. Eldupphör råder mellan Marocko och den västsahariska befrielseorganisationen Polisario sedan dess. Någon folkomröstning har dock inte ägt rum på grund av Marockos vägran att acceptera ett självständigt Västsahara. Frankrike är Marockos främsta supporter.

År 2013 undertecknade EU ännu ett fiskeavtal med Marocko, där de västsahariska vattnen är inkluderade, vilket strider mot internationell lag.

Marocko är en av EU:s största mottagare av ekonomiskt stöd. Sedan maj 2005 har det marockanska förtrycket mot den västsahariska befolkningen i de ockuperade delarna ökat.

SENASTE NYTT

Svenskt nej till bra EU-dom

I december meddelade EU-domstolens lägre instans Tribunalen att ett handelsavtal mellan Marocko och EU ska annulleras när det gäller jordbruks- och fiskeprodukter från det ockuperade Västsahara.

Denna glädjande dom, som ligger helt i linje med Sveriges hållning att rösta emot fiskeavtalen mellan Marocko och EU på grund av att de västsahariska ockuperade vattnen inte är uteslutna, beslutade sig Sverige då för att överklaga tillsammans med resten av EU-länderna.

På Lucialördagen fick riksdagens EU-nämnd 24 timmar på sig att godkänna regeringens beslut. Ingen diskussion eller möte ägde rum. Vänsterpartiet, Liberalerna och Centerpartiet röstade emot beslutet men var i minoritet.

– Vi var det enda land som i så fall skulle ha röstat emot ett överklagande, förklarade senare utrikesminister Margot Wallström.

– Sverige skulle mycket väl ha kunnat markera genom att inte överklaga detta helt riktiga beslut i EU-domstolen, säger Kerstin Lundgren, riksdagsledamot, Centerpartiet.

– Det krävdes ingen enighet bland EU-länderna, säger Kerstin Lundgren.

Vill du veta mer? Tidskriften Västsahara: www.vastsahara.net VästsaharaAktionen: 27 medlemsorganisationers kampanjsida, www.vastsaharaaktionen.se Arso: Bakgrund och nyheter på engelska, www.arso.org Western Sahara Resource Watch: Nyheter och information om Västsaharas naturresurser på engelska www.wsrw.org Støttekomiteen for Vest-Sahara: www.vest-sahara.no
Polisario Front: Telefon 0739-056061 Informationsfoldrar (enstaka gratis): Västsahara finns inte på kartan 2014, Erkänn Västsahara! 2014, Västsahara väntar på frihet 2013, Unga i öknen 2012, Muren, minorna, bomberna 2009, Ockuperat område 2008 och Västsahara 2006.
LÄSTIPS: Västsahara – Europas sista koloni i Afrika, L Thunberg, Föreningen Västsahara, 2013, 115:- inkl frakt. Beställ på www.vastsahara.net

SSU: Erkänn Västsahara!

I december besökte SSU:s ordförande Philip Botström flyktinglägren och Polisarios kongress.

– Marockos ockupation av Västsahara är ett brott mot internationell rätt. Ett svenskt erkännande skulle betyda oerhört mycket för att få till stånd ett internationellt erkännande. För SSU är det inte en fråga om, utan när Sverige ska erkänna Västsahara. Den unga generationens tro på fred och demokrati via dialog förutsätter att Sverige och övriga världssamfundet går från ord till handling, säger Philip Botström.

Inget fördömande

”I Nordafrika ger regeringen ett ökat stöd till FN-processen om Västsahara. Målet är att finna en rättvis, ömsesidigt accepterad lösning på konflikten som tillgodoser västсахariernas rätt till självbestämmande”, sa utrikesminister Margot Wallström när utrikesdeklarationen presenterades i riksdagen 24 februari.

Samtidigt fördömdes Rysslands olagliga annektering av Krim hårt.

Marockos olagliga ockupation av stora delar av Västsahara har pågått sedan 1975.

Marocko hindrar Ban Ki-moon

I november meddelade FN:s generalsekreterare att han skulle besöka regionen i januari. Beslutet stöddes av säkerhetsrådet. I januari meddelades att besöket sköts upp till början av mars.

22/2 meddelar Morocco World News att besöket till Marocko skjuts upp till juli. Kungen ska besöka Ryssland.

FN-källor meddelar 24/2 att diskussioner om besöket pågår och att endast besöket till Mauretanien är bekräftat.

FN-sändebudet Christopher Ross besökte Polisario i Tindoufområdet i både november och februari.

Hungerstrejk bland fångar

Den 24 februari inledde de 21 Gdeim Izikfångarna en hungerstrejk. De kräver att bli släppta eller ställas inför en ny civil domstol samt att förflyttas till El Aaiún.

Västсахarierna dömdes i februari 2013 till mellan 20 års och livstid fängelse av en militärdomstol i en rättegång som beskrivs som en fars. De anklagades för att i tumultet, då protestlägret Gdeim Izik stormades av militär 2010, ha dödat marockanska poliser. Inga vittnen finns. De 21 dömdes på polisförhör som skett under tortyr.

DET STORA SVEKET

– Vi trodde att ett svenskt erkännande skulle bli det största bidraget till oss 2016. Det skulle ha gett nytt liv till hela frågan och fört processen framåt. I stället har Sverige skadat oss, säger en djupt besviken Mohamed Khadad, talesman i utrikespolitiska frågor för Polisario och ledare för den delegation som besökte Sverige i januari efter beskedet att Sverige inte ska erkänna Västsahara.

Ett svek, ett mycket negativt bakslag kallar Mohamed Khadad beslutet. Men han är också mycket upprörd över den rapport som ambassador Fredrik Florén arbetat med i nio månader.

– Det är inte bara regeringens icke-erkännande som gör oss upprörda utan också sättet som man kungör det på. Man publicerar delar av en rapport som är ytlig, innehåller felaktig information och marockansk propaganda. Dessutom kastar man nu Västsaharafråga tillbaka till FN, där det råder totalt dödsläge, säger Mohamed Khadad.

– Rapporten ger dessutom argument för Marocko som direkt skadar Polisario, säger Mohamed Khadad, som påpekar att Fredrik Florén varken besökt den ockuperade delen av Västsahara eller den befriade delen.

Våren 2015 meddelade regeringen att man skulle göra en ”översyn” av hela Västsaharafrågan. Då hade det gått ett halvår sedan den rödgröna regeringen tillträdde utan ett erkännande av Västsahara, trots kongressbeslut hos både Socialdemokraterna och Miljöpartiet samt ett riksdagsbeslut från 2012.

Polisariorepresentanten Mohamed Khadad på presskonferens i FN-högkvarteret i New York efter säkerhetsrådets beslut om Minuros förlängning 27 april 2011.

På ett seminarium i oktober meddelade utrikesutskottets ordförande Kenneth G Forslund (S) att översynsrapporten skulle komma i februari och sedan bearbetas politiskt innan något beslut fattades.

Nu blev det inte så. Rapporten publicerades samtidigt som regeringen basunerade ut att den inte kommer att erkänna Västsahara.

Orsakerna till att den rödgröna regeringen valde att gå emot egna kongressbeslut samt riksdagsbeslut sades vara folkrättsliga skäl samt att frågan hör hemma hos FN.

Sveriges främsta folkrättsjurister har redan vid flera tillfällen påpekat att det inte finns några folkrättsliga skäl till att inte erkänna Västsahara.

FN:s säkerhetsråd har haft 25 år på sig att genomföra en folkomröstning. Inget har hänt. Nu är det sedan länge tvärstopp – mycket på grund av Marockos bundsförvant Frankrikes vetorätt i säkerhetsrådet. Både FN-sändebudet Christopher Ross och MINURSO-chefen Kim Buldoc har hindrats från att resa in i den ockuperade delen av Västsahara på grund av Marockos obstruktion.

Det är inte första gången beslut om Västsahara fattas direkt av Utrikesdepartementet

utan att passera regeringspartierna. Så hände även i fallet med EU-domstolens beslut om handel med västсахariska varor.

Vad är då anledningarna till Socialdemokraternas totalsväng i Västsaharafrågan?

Det har spekulerats om de marockanska gatubarnen, en plats för Sverige i FN:s säkerhetsråd, påtryckningar och hot från Marocko om att stoppa svenska företag samt påtryckningar från andra länder.

P1:s Konflikt den 13 februari handlade om regeringens U-sväng. I en intervju som presenteras i sin helhet på Konflikts hemsida förklarar sig utrikesminister Margot Wallström.

Hon menar att de folkrättsliga grunderna för ett erkännande är för svaga, svagare än i Palestinafrågan, att det inte finns ett slutmål, att Västsaharafrågan är en avkoloniseringsfråga som ska behandlas av FN, att ett erkännande inte hjälper FN-processen, att Polisario inte är statsdugliga och har en krympande befolkning och att folkomflyttningar sker i Saharaområdet.

I stället menar hon att Sverige i FN-processen ska hjälpa till med en dialog mellan Marocko och Polisario och att högnivåkontakter med andra intressenter som Frankrike ska tas. Margot Wallström medger att FN-proces-

Utrikesminister Margot Wallström.

sen är svag och förnekar att det finns något samband mellan Marockos hot mot IKEA eller Marockos vägran att ta emot de marockanska gatubarnen.

Margot Wallström säger också i intervjun att det svenska humanitära biståndet ska öka men nämner inte att direktbiståndet genom Praktisk Solidaritet ska upphöra.

Två dagar efter det svenska beskedet att Sverige inte ska erkänna Västsahara togs Marockos talman emot i den svenska riksdagen och inrikesminister Anders Ygeman kunde meddela att Marocko och Sverige ska samarbeta så att de cirka 800 marockanska gatubarnen kan skickas tillbaka. Sverige ska bistå med uppbyggnad av ungdomshem i Marocko.

I februari meddelade Morocco World News att IKEA nu fått tillstånd att öppna sitt första varuhus utanför Casablanca. Beslutet bekräftades av IKEA.

Protesterna mot regeringsbeslutet att inte erkänna Västsahara har varit massiva – även inom arbetarrörelsen.

TEXT: LENATHUNBERG
BILDER: UN PHOTO/DEVRA BERKOWITZ,
KRISTIAN POHL/REGERINGSKANSLIET

Ingen mer makrill till undernärda barn

Nu upphör det svenska biståndet till de västсахariska flyktingarna. I 30 år har Praktisk Solidaritet skickat kläder och de senaste åren även makrill på burk till flyktinglägren. Sida, som finansierar stödet, har meddelat att biståndspengarna till organisationen upphör 2017. I stället ska Sverige ge pengar direkt till FN-organen.

– Vi ser hur Sveriges regering efter ett utelivet erkännande av Västsahara överger de västсахariska flyktingarna ännu en gång. Att ge biståndet via FN är inget bra alternativ, dels för att man har lågt förtroende för FN i flyktinglägren och dels för att den uppskattade makrillen och kläderna kommer att försvinna, säger Julia Finér, ordförande för Emmaus Stockholm.

Emmaus Stockholm, som ingår i Praktisk Solidaritet, packade sin sista klädcontainer till flyktingarna i februari.

Makrillen har varit ett värdefullt proteintillskott för flyktingarna. Många av dem, främst kvinnor och barn, lider av undernäring på grund av den ensidiga och bristfälliga kosten från FN:s World Food Programme; bönor, linser, mjöl, matolja och socker.

Sedan 2006 har Praktisk Solidaritet därför skickat konserverad fisk vilket är den enda regelbundna proteinkälla flyktingarna får, något som alltså kommer att upphöra 2017.

– Vi vill uppmana våra politiker att ge nya direktiv till Sida för att vi fortsatt ska vara en aktör på plats i flyktinglägren. Man har även från regeringen sagt att man värdesätter svenska organisationers arbete i de västсахariska flyktinglägren. PS har ett högt förtroende, stort engagemang och har i dialog med den västсахariska befolkningen utarbetat ett bistånd till lägre kostnad än FN, säger Julia Finér.

TEXT: LENATHUNBERG
BILD: MONIKA ZAK

En burk makrill, 425 gram, per person och månad. Detta viktiga näringstillskott från Praktisk Solidaritet försvinner 2017 har Sida bestämt.

Historiskt svek av regeringen

Kursändringen och faktafele tyder på att det ligger ekonomiska och politiska intressen bakom regeringens nya inställning till Västsahara. Det västsahariska folket betalar med sina liv när länder som Sverige låter Marocko komma undan med sin brutala ockupation. Det skriver Hans Hahn och Kristin Ivarsson, Emmaus Björkä.

Regeringens besked att inte erkänna Västsahara innebär inte bara att Socialdemokraterna och Miljöpartiet går emot kongress- och riksdagsbeslut. Det är också en del av en kursomvändning i Sveriges Västsaharapolitik. Från att ha stått på det västsahariska folkets sida i kampen mot den folkrättsvidriga marockanska ockupationen, har Sverige nu börjat gå ockupationsmakten och diktaturen Marockos ärenden.

Sedan Marocko inledde sin ockupation av grannlandet Västsahara har Sverige, i linje med internationell rätt och åtskilliga FN-resolutioner, hävdade det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Hållningen har varit tydlig: Marocko har ingen rätt till Västsahara och ska upphöra med sin ockupation.

Som en förvarning om regeringens omsvängning i frågan fick vi i december beskedet att Sverige överklagat en för västsaharierna viktig dom i EU-domstolen. Domen fastslog att Marocko inte får handla med produkter från Västsahara eftersom det strider mot internationell rätt. Beslutet att överklaga var chockerande.

I fredags blev kursändringen ännu tydligare då regeringen presenterade den genomlysning av Västsaharafrågan som pågått under 2015. I regeringens pressmeddelande citeras Wallström: "Regeringen kommer nu att intensifiera stödet till FN-processen för att finna en rättvis, ömsesidig accepterad lösning på konflikten". Wallström vet lika väl som vi att den 25 år långa FN-process som hittills pågått varit fruktlös eftersom Marocko vägrar gå med på en lösning där västsahariernas rätt till självbestämmande respekteras. Regeringen kan inte vara så naiva att de tror att en sådan lösning ska komma till stånd med mindre än att omvärlden sätter press på ockupationsmakten Marocko.

I den sammanfattning av rapporten som offentliggjorts beskrivs de två parterna i konflikten som jämbördiga och även detta är en grov förskjutning. Det rör sig nämligen inte om två jämsviktiga parter i en konflikt, utan om en stark ockupationsmakt och ett ockuperat folk. Den ena parten agerar i strid med

folkrätten och den andra har sedan vapenvilan 1991 försvarat sig mot våldet med fredliga medel. Regeringens nya beskrivning är helt i linje med Marockos syn på konflikten och har därför också mottagits med jubel av ockupationsmakten.

Vidare konstateras i sammanfattningen av rapporten att Sverige inte kan erkänna Västsahara eftersom de folkrättsliga kriterierna för ett erkännande inte är uppfyllda. Detta stämmer helt enkelt inte. Några av Sveriges ledande folkrättsjurister (Pål Wrangé, Owe Bring och Said Mahmoudi) motiverade istället på DN Debatt (6/11 2015) hur rättsenlighetsprincipen ger regeringen juridiskt klartecken för ett erkännande av Västsahara och

"Det är ryggradslöst av regeringen att offra ett förtryckt och bortglömt folk för att istället gå en diktators ärenden. Det är ynkligt och feigt att lova något i opposition och sedan strunta i det i regeringsställning."

även Hans Corell, FN:s tidigare rättschef, har dragit denna slutsats.

Kursändringen och faktafele tyder på att det ligger ekonomiska och politiska intressen bakom regeringens nya inställning till Västsahara. Det västsahariska folket betalar med sina liv när länder som Sverige låter Marocko komma undan med sin brutala ockupation. Rapporten om undernäring bland de flyktingar som sedan 40 år tillbaka lever i läger i Algeriet är alarmerande. Människorättsituationen för de som bor kvar i det ockuperade Västsahara är härresande. Sverige har nu visat världen att det vi bör göra är att tåga still. Det är ryggradslöst av regeringen att offra ett förtryckt och bortglömt folk för att istället gå en diktators ärenden. Det är ynkligt och feigt att lova något i opposition och sedan strunta i det i regeringsställning. Regeringens kursändring i frågan och beslutet att inte erkänna Västsahara är oacceptabla.

HANS HAHN
ordförande Emmaus Björkä
KRISTIN IVARSSON
föreningschef Emmaus Björkä

Publicerad i Svenska Dagbladet 21 jan 2016

De 68 utvisade ungdomarna representerade Unge Høyre, AUF (Arbeiderpartiets ungdomsförbund), Fremskrittspartiets Ungdom, Sosialistisk Ungdom, Industri Energi ungdom, Changemaker, LO Hordaland, Hordaland Arbeiderparti, Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond (SAIH), Støttekomiteen for Vest-Sahara och Ung Vänster från Sverige.

Det blå fingret är symbol för kampanjen för en folkomröstning i Västsahara.

68 ungdomar hindrades resa in i Västsahara

68 ungdomar från främst Norge men även Holland, Kanada, Polen och Sverige avvisades från eller stoppades av marockansk polis från att ta sig in i Västsahara i januari.

Ungdomarna reste in i smågrupper med buss eller bil under flera dagar. Syftet var att helt enkelt prata med västsaharier och att sedan rapportera om besöket.

Det var den norska Støttekomiteen for Vest-Sahara som hade tagit initiativ till resorna. De flesta ungdomarna kom från olika politiska ungdomsförbund eller studentorganisationer.

– Jag blev förvånad över att det var en sådan politisk bredd i deltagandet, säger Tove Liljeholm, styrelseledamot i Ung Vänster och den enda svenska deltagaren.

Den 16 januari reste hon och en annan person med buss från Agadir mot El Aaiún i Västsahara. Det var alltså dagen efter den svenska regeringens besked att Sverige inte kommer att erkänna Västsahara.

– Vid Goulemine i södra Marocko stoppades bussen mitt i natten vid en polisspär. Marockansk polis steg ombord och bad oss visa våra pass. Efter ett tag kom de tillbaka med passen, rev sönder våra biljetter, lastade ut vårt bagage och meddelade: "Ni ska tillbaka till Agadir". På vår fråga "Varför?" blev svaret: "Nya regler: Svenska och norska ungdomar får inte åka till Sahara." Vi placerades därpå i en taxi som körde oss tillbaka till Agadir.

Detsamma hände de andra grupperna. En del som kommit tidigare lyckades stanna någ-

ra dagar men samtliga utvisades. Argumenten var också följande berättar Tove: "Ni kan gå vilse." "Det finns terrorister här." "Gud har bestämt det."

– Det är uppenbart att Marocko arbetar intensivt för att ockupationen inte ska uppmärksammas och att inga berättelser ska komma ut. Vi ville ju bara prata med folk, men det är det som de marockanska myndigheterna är så rädda för.

Tove Liljeholm och de andra avvisade ungdomarna kunde trots allt träffa västsahariska ungdomar i Agadir – men de var ständigt övervakade.

– Vi fick höra många starka berättelser. Ockupationen genomsyrar hela livet och finns alltid där.

2 400 delegater på Polisarios 14:de kongress

Riksdagsledamoten Lotta Johnsson Fornarve (V) rapporterar från Polisarios sextonde kongress i flyktinglägret Dakhla denna gång:

Jag deltog, tillsammans med flera hundra gäster från hela världen, på den västahariska befrielseförörelsen Polisarios fjortonde kongress i december 2015. Kongressen ägde rum i flyktinglägret Dakhla, som bara ett par månader tidigare drabbats av det häftigaste regnovädrat någonsin sedan lägren kom till för 40 år sedan.

Jag kunde med egna ögon se vilken fördelse det ihärdiga regnandet orsakat, med tusentals raserade hus, skolor, administrationsbyggnader och förstörda vägar. Nästan alla familjer i Dakhla hade drabbats på något sätt och överallt såg jag provisoriska UNHCR-tält. Jag kunde konstatera att hjälpbehovet, trots stödet från UNHCR och Röda halvmånen och inte minst sammanhållningen bland befolkningen, fortfarande är stort. Jag blev imponerad över att man, trots den svåra situationen, kunde ta emot och härbärgera oss gäster och delegater.

Kongressen, som jag upplevde som både demokratisk och öppen, öppnades med en lång rad hälsningar av internationella gäster, där även jag fick möjlighet att tala. Det stora antalet delegater cirka 2 400, kom från både det ockuperade och det befriade Västsahara, samt från de olika lägren.

Mohamed Abdelaziz, generalsekreterare för Polisario och president för SADR, presenterade en rapport där han bland annat tog upp betydelsen av massorganisationernas viktiga arbete för kvinnor, fackföreningar, ungdomar och studenter. Han tog även upp utvecklingen i den befriade delen av Västsahara, liksom motståndet och demonstrationerna i de ockuperade städerna och på marockanska universitet.

En intensiv diskussion om att återuppta den väpnade kampen präglade en stor del av debatten mot bakgrund av Marockos ovilja till att fullfölja folkomröstningen, FN:s passivitet, bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna i de ockuperade delarna och en ökande misstro på en diplomatisk lösning. Till slut, efter kraftfullt agerande från Polisarios ledning, enades man om att gå vidare på den fredliga och diplomatiska vägen. Man betonade särskilt det starka stödet från Afrikanska Unionen och det planerade besöket av FN:s generalsekreterare, Ban Ki-Moon, till Västsahara i januari.

Jag mötte en hel rad av aktivister, företrädare för olika organisationer, samt Polisarios ledning som samtliga uttryckte en stark förhoppning om att Sverige skulle erkänna Västsahara. Den västahariska utrikesministern, Mohamed Salem Ould Salek, betonade att Sverige har alla förutsättningar att göra en viktig insats för fred, demokrati och rättvisa genom att erkänna SADR! Ett svenskt erkännande skulle kunna bana väg för att fler

"En intensiv diskussion om att återuppta den väpnade kampen präglade en stor del av debatten mot bakgrund av Marockos ovilja att fullfölja folkomröstningen, FN:s passivitet, bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna i de ockuperade delarna och en ökande misstro på en diplomatisk lösning."

länder i väst erkänner landet. Ett ökat erkännande skulle ge det luttrade västahariska folket en ökad tro på framtiden samt flytta fram Västsaharas positioner i FN.

Nu har Sveriges regering beslutat att inte erkänna Västsahara. Det är ett svek mot det västahariska folket, mot folkrätten, mot regeringspartiernas egna kongressbeslut och mot riksdagsmajoriteten som redan 2012 beslutade att Sverige ska erkänna Västsahara.

Nu gäller det att vi inte låter oss nedslås utan snarare förstärker kampen. Vi måste fortsätta trycka på i erkännandefrågan och ställa konkreta krav om ett kraftfullt svenskt agerande i FN och EU. Det handlar främst om att jobba för att folkomröstningen, som båda parter kom överens om 1991, genomförs och att MINURSO:s mandat även omfattas av de mänskliga rättigheterna.

Det är kanske även på tiden att vi inleder en bojkott av marockanska varor på bred front.

LOTTA JOHNSSON FORNARVE,
RIKSDAGSLEDAMOT FÖR VÄNSTERPARTIET

Den 28 april 2015 förlängde FN:s säkerhetsråd Minursostyrkans mandat i ett år – fortfarande utan rätt eller skyldighet att övervaka brott mot mänskliga rättigheter.

Jurister sågar regeringens FN-linje

Den svenska regeringen sviker beslutet att erkänna Västsahara och lämnar istället över frågan till FN. Enligt utrikesminister Margot Wallström stödjer man istället "FN:s arbete som syftar till att finna en rättvis, ömsesidigt godtagbar förhandlingslösning där västaharierna rätt till självbestämmande tillfredsställs." Beslutet har mötts av hård kritik och diskuterades vid en paneldebatt på Stockholms universitet 26 januari.

Pål Wrangé, professor i folkrätt, är en av dem som är kritiska till regeringens uttalande.

– I regeringens genomlysning saknas ett klart perspektiv på den syndande parten i den här konflikten som fortgår efter 40 år. Man lägger ansvaret på "parterna" men inte på den part som obstruerat den folkrättsliga lösningen, dvs Marocko. Folkomröstningen eller fis-

keavtalen nämns över huvud taget inte. Och där står inget om Minurso och övervakning av mänskliga rättigheter.

Ambassadör Hans Corell arbetade i många år som rättschef inom FN. Han har ingen större tilltro till FN:s vilja och förmåga att lösa frågan om Västsahara.

– Säkerhetsrådet i Förenta Nationerna gör inte sin plikt, säger han. Det är oförläpligt när säkerhetsrådet inte agerar och ännu mera oförläpligt när permanenta medlemmar bryter flagrant mot FN-stadgar som när USA och Storbritannien angrep Irak 2003 och när Ryssland senast angrep Ukraina. Detta kan inte fortgå och här tycker jag att världen måste mobiliseras.

– Säkerhetsrådet bad mig 2001 som rättschef om ett yttrande om lagligheten i den oljeprospektering som förekom utan för Marockos kust. Vi undersökte saken och kunde

inte se att den bröt mot någon lag. Men vi skrev att om detta fortsatte utan det västahariska folkets medgivande så strider det mot folkrätten. Detta yttrande har misstolkats, av bland annat prospekterande oljeföretag, trots att det rättsliga läget är glasklart: Marocko får inte disponera resurserna i Västsahara utan att dessa kommer det västahariska folket till godo och med dess medgivande. Fiskeavtalet är ännu ett sådant problem.

– Västsahara är ett exempel på att säkerhetsrådet inte fullgör sin skyldighet att följa FN-stadgan. Det visar att när säkerhetsrådet inte agerar med kraft från början skapas en situation som bara förvärras dag för dag. Situationen är djupt olycklig. Jag har därför lagt fram tre förslag; att man förvandlar Minurso till en operation av typ Östra Timor; ber Spanien återta sin funktion som förvaltare eller att säkerhetsrådet helt enkelt er-

känner Västsahara.

– Västsahara är avhängigt av att få andra att föra dess talan. Det är mot den bakgrunden som jag även har föreslagit att man skulle begära ett rådgivande yttrande från Internationella Domstolen om lagligheten i Europaunionens fiskeavtal med Marocko. Jag ville att säkerhetsrådet skulle göra det men det går naturligtvis inte för där sitter både Frankrike och Spanien och de lär inte gå med på det. Så därför föreslog jag att Afrikanska Unionen skulle begära ett sådant rådgivande yttrande. De kan göra det och där är Västsahara medlem. Det skulle vara bästa sättet att få ett auktoritativt uttalande. Och sedan får vi se vad det blir för resultatet av processen i EU-domstolen när den högsta instansen där ska uttala sig.

TEXT: KERSTIN BJURMAN
BILD: UN PHOTO/ESKINDER DEBEBE

OMVÄRLDEN HAR VÄNT DEM RYGGEN

I över 40 år har de västsahariska flyktingarna levt i lägren i den algeriska öknen, i väntan på en folkomröstning som aldrig verkar bli av. Och hos den yngre generationen växer rastlösheten.

TEXT: ANNA ROXVALL ♦ BILD: JOHAN PERSSON

Klockan var fyra på morgonen och mörkret låg tjockt över Sahara när Hadi Hamadi klättrade över muren. I månader hade han studerat soldaternas rutiner, letat efter den svaga punkten. Nu gick allt som planerat och när han landade i sanden på andra sidan tydde inget på att han hade blivit upptäckt.

Resten av flykten låg i Guds händer. Att ta sig fram i mörker genom ett av världens största minfält är inte någon bra idé, men Hadi försökte låta bli att tänka på det. Den marockanska säkerhetstjänsten hade hans namn. Det fanns inget att förlora.

Det finns de som menar att den arabiska våren inte alls började med upproret i Tunisien, utan i det av Marocko ockuperade Västsahara, Afrikas sista koloni. Det var i slutet av 2010, och någon mil söder om huvudstaden El Aiún reste en grupp västsaharier sina tält i protest mot marginalisering och diskriminering. Territoriet räknas som ett av de mest ofria i världen, med förföljelse och trakasserier av oliktänkande. Till följd av den marockanska bosättningspolitiken är västsaharierna i kraftig minoritet, men den här gången trotsade de makten. Inom bara några veckor hade demonstranterna blivit flera tusen.

Det tog en månad innan marockanska säkerhetsstyrkor gick in och schaktade bort lägren. Upplopp följde. Ledarna greps och dömdes till fängelse.

Vid den här tiden arbetade Hadi Hamadi på ett fältsjukhus, med enda syfte att stjäla sjukvårdsmateriel till den underjordiska motståndsrörelsen. Nu ringde en av hans kamrater och berättade att Hadi, i tältprotesternas efterspel, söktes av polisen.

”Jag kommer och gömmer mig hos er”, sa Hadi.

Invånarna i flyktinglägren utanför Tindouf i Algeriet är helt beroende av matbistånd. Männerna på bilden säljer getter och kameler, men det är ingen särskilt blomstrande affärsverksamhet. Nästan ingen har några pengar.

”Är du galen? Kom inte hit!” svarade vännen, som själv hade sett fängelserna inifrån.

Så Hadi flydde. Över muren som Marocko har byggt runt de ockuperade delarna av Västsahara. Över minfältet.

Öknen är kall och tröstlös i januari. Ett torrt, retligt damm viner i luften och letar sig ned i lungorna på människorna som söker skydd bakom turbaner, slöjor och solglasögon.

Det var hit, till lägren utanför Tindouf i Algeriet, som Hadi till sist lyckades ta sig. I ett gyttje av lerhus, tält och sand, några mil från gränsen till Västsahara, lever runt 100 000 västsahariska flyktingar. Det är en märklig plats. Människor ska inte bo här. Här finns inget vatten. Ingenting växer.

Västsaharierna fick området av Marockos ärkefiende Algeriet, under kriget mellan Marocko och Polisario. Befrielseörelsen Polisario har byggt upp en stat i exil i lägren, med såväl skolor och sjukhus som armé och parlament. De är till och med medlemmar i Afrikanska Unionen och har i dagsläget erkänts av ett 40-tal länder.

Men invånarna i lägren är fortfarande helt beroende av internationellt matbistånd som ökar och minskar med den globala konjunk-

turen. Barnen lider av näringsbrist. De växer dåligt.

70-åriga Maluha Ahmed Omar hukar i blåsten i lägren Auserd, när hon gläntar på lockert till en silvergrå låda i metall.

– Jag väntade i något år, kanske mer, sedan började jag förvara mat i den i stället, säger hon, sveper slöjan hårt om sig och går tillbaka in i huset.

Kriget mellan Marocko och Polisario tog slut 1991. Västsaharierna skrev under ett eld-upphör under förutsättningen att de skulle få rösta om självständighet. För att övervaka vapenvilan och folkomröstningen sattes FN-styrkan Minurso upp, och hemma i lerhuset lät Maluha tillverka den grå lådan för sina ägodelar, inför återfärden till hemlandet.

– Jag ringde mina systrar som bor kvar och ropade: ”Jag kommer tillbaka med huvudet högt!”.

Så blev det aldrig. Marocko motsätter sig än idag alla försök till folkomröstning där västsaharisk självständighet är ett alternativ. Polisario vägrar å sin sida att acceptera ett val där de enda alternativen är integration med Marocko eller autonomi. Förhandlingarna står och tuggar. Ockupationen fortgår. I ök-

På marknaden i flyktinglägret Smara försöker Lafde Mostafe Ahmedsalem sälja kamelköttet. Det finns inte många kunder och de unga är trötta på att vänta: – Vi vill gå ut i krig igen, om fredliga medel inte fungerar så får man byta taktik.

nen sitter flyktingarna och väntar.

– Vapenvilan var ett stort misstag, säger Maluha med eftertryck.

Marknaden i flyktinglägret Smara är fri från skrikande försäljare. Här finns tyger, kläder, cigaretter och matvaror, men tempot är slött och kunderna få. Lafde Mostafe Ahmedsalem står och pratar med sina vänner medan flugorna flockas runt kamelköttet på krokarna på butiksväggen. De är alla i 20-årsåldern och flyktingar sedan födseln. Vapenvilan har varit ett faktum hela deras liv, och de har sett förhandling efter förhandling stranda. Nu vill de inte vänta längre.

– Vi vill gå ut i krig igen, om fredliga medel inte fungerar så får man byta taktik, det borde våra ledare inse, säger Lafde.

De unga västsaharierna utbildar sig, gör militärtjänsten och vissa reser utomlands för högre studier. Men sedan återstår bara att återvända till ökenlägren, där det varken finns pengar eller jobb.

Det har hänt att tålmodet brister. Senast var 2010, när de solcellsdrivna tv-apparaterna visade västsaharier misshandlas på ockuperat område, medan FN-styrkan passivt såg på. Minurso är den enda fredsbevarande in-

sats i världen som saknar mandat att ingripa mot eller rapportera om brott mot mänskliga rättigheter, på båda sidor muren. Och i flyktinglägren gav sig ett tusental rasande ungdomar ut och demonstrerade, med krav om att Polisario skulle återuppta kriget.

32-årige Mohamed Salem, som jobbar som engelsklärare i Smara, minns protesterna. Han anser att ju längre Polisarios ledning klamrar sig fast vid förhandlingsbordet, desto mer respekt förlorar de hos de unga.

– Ärligt talat, vårt problem är att vi är för fredliga. Så länge ingenting smäller kommer ingen sätta ner foten mot Marocko.

Mohamed menar att så länge västsaharierna sitter passiva i öknen, tjänar alla andra på status quo. För EU är Marocko en viktig partner både vad gäller handel och kontroll av flyktingströmmar, och för USA utgör landet en allierad i det så kallade kriget mot terrorismen. På de internationella arenorna turas Frankrike och USA om att blockera alla försök att tvinga Marocko till eftergifter.

Att ta upp vapnen igen, säger Mohamed, skulle inte handla om att besegra fienden i ett fullskaligt krig, utan om att få upp frågan på den internationella dagordningen så att Marocko tvingas att acceptera en folkomröstning.

– Det internationella samfundet måste känna att det är bråttom att hitta en lösning.

Det är en vansklig balansövning som västsahariernas politiska ledare måste delta i. Polisario betraktas internationellt som västsahariernas legitima företrädare, även om rörelsen ibland får kritik för att vara toppstyrd och auktoritär. Dess ledare måste å ena sidan upprätthålla vapenvilan, å andra sidan hålla lugnt i de egna leden. Kanske är det en förklaring till det vapenskrammel som har pågått i så många år, utan att så mycket som ett skott har avlossats från västsaharisk sida.

Talmannen för västsahariernas exilparlament, Jatri Aduh, tar emot i en soffgrupp av fuskskinn i ett naket rum där sanden ligger som ett flor över mattorna. Han säger att han känner sig pressad ju mer tid som går förlorad.

– Utan framgångar blir det allt svårare att övertyga människor om att fortsätta tro på en fredlig kamp, säger han.

Polisario har fortsatt underhålla och bygga sin armé även under vapenvilan och de flesta unga män i lägren gör militärtjänst.

– De anser att omvärlden har vänt dem ryggen, och de upplever att de har kapaciteten att gå ut i krig igen. Det säger de till oss ständigt, erkänner Aduh.

Han beskriver det ändå som att Polisario ”har situationen under kontroll”.

– Just nu. Men hur länge det varar vet jag inte.

Det blir eftermiddag. Vinden har lagt sig. Solen står lågt och färgar det smutsbruna i guld. Den asfalterade raksträckan som löper mellan den lilla staden Tindouf och lägren ligger öde. Vid infarten till Boujdourlägret står en ensam get och tuggar på en plastpåse.

Hadi Hamadi sitter i en kall möteslokal under porträttet av Polisarios grundare och försöker anpassa sig till livet i exil. Det blir mycket tid över att tänka. Ibland tänker han på sitt beslut att fly, och det händer att han ångrar det.

Skinnsjackan knarrar när han skruvar sig på plaststolen.

– Jag la min kamp på is när jag gav mig av. Det blev som någon form av militant självmord.

Detta är en återpublicering av en text som tidigare har tryckts i Aftonbladet Kultur.

Bilvrak utanför flyktinglägren. Här finns inget vatten och ingen växtlighet.

S-motion: Erkänn Västsahara!

Tre motioner från Socialdemokraterna ska behandlas i riksdagen i vår. Johan Büser och Yasemine Larsson kräver att Sverige erkänner Västsahara. Erkännande och en väst-saharisk representation kräver Hillevi Larsson, Sara Karlsson, Carina Ohlsson och Lawen Redar. Åsa Westlund kräver erkännande, tullkontroll av marockanska jordbrukprodukter (att de inte kommer från ockuperade Västsahara) samt ett utökat mandat för Minurso och särskilt uppdrag för hög-kommissarien att övervaka mänskliga rättigheter.

SD-motion: Erkänn Västsahara!

Den svenska riksdagen ska följa riksdagsbeslutet från 2012 och erkänna Västsahara, verka för att EU sätter press på Marocko genom att omförhandla fiskeavtalet och ställa krav på att landet upphör med sina folkrättsliga brott mot väst-saharierna. Regeringen bör utöka det humanitära biståndet till de väst-sahariska flyktinglägren i Algeriet.

Detta skriver Julia Kronlid, Björn Söder, Jeff Ahl, Johnny Skalin, Johan Nissinen och Pavel Gamov, Sverigedemokraterna i sin motion.

AU fördömer råvarustölden

- Vi fördömer den illegala exploateringen av Västsaharas naturresurser. Detta är en fientlig handling som sannolikt befäster konflikten och kolonialismen i Västsahara, skriver Afrikanska Unionen (AU) i ett pressmeddelande 11 februari.

27 mars 2015 deklarerade AU att företag som är verksamma i Västsahara inte är välkomna i andra medlemsländer i AU och föreslog en global bojkott mot företagen.

Västsahara blev fullvärdig medlem i AU 1982. Marocko lämnade då Afrikanska Unionen i protest.

Frige Gdeim Izikfångarna

Frige fångarna eller ge dem en rättvis rättegång. Utred anklagelserna om tortyr, kräver Sveriges riksdagsgrupp för mänskliga rättigheter i ett brev till Marockos regering.

21 väst-saharier, som medverkade i protestlägret Gdeim Izik 2010 dömdes 2013 till minst 20 års fängelse eller livstid för marockanska polisens död. Domarna baserades på förhör under tortyr. Obduktionsprotokoll saknades, uppgifter om tortyr utreddes inte.

Amnesty och Human Rights Watch är inte längre välkomna till Marocko.

PARTIERNAS OM ETT ERKÄNNANDE AV VÄSTSAHARA

- Ska Sverige erkänna Västsahara?
- Hur ser ni på regeringens agerande i Västsaharafrågan på senaste tiden?

Dessa frågor fick partiledarna för riksdagspartierna - utom Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Här kommer svaren:

Moderaternas utrikespolitiska talesperson, Karin Enström:

- Sveriges utrikespolitik ska vila på de folkrättsligt grundade kriterierna av ett erkännande av en stat. Vi anser inte att de folkrättsliga förutsättningarna för att erkänna Västsahara som självständig stat är uppfyllda.

Bra att den rödgröna regeringen nu använder praxis för erkännande av länder och kommit till slutsatsen att Västsahara inte uppfyller de folkrättsligt grundade kriterierna.

Vi har hela tiden hävdad att Västsahara inte kan erkännas som stat.

Kristdemokraternas säkerhetspolitiska handläggare, David Bruhn:

- Nej, inte i nuläget. Vi avvaktar den folkomröstning som FN åtagit sig att genomföra, där väst-saharierna enligt FN-resolutionen ska få rösta om sin egen självständighet. FN-medlaren, som ska hitta en plan med parterna för genomförande är utsedd.

Vi har inte haft invändningar mot regeringens agerande i frågan. Men, för oss är den viktigaste frågan i nuläget att det väst-sahariska folket själva ska få avgöra frågan om sin framtid. Detta bör ske så snart som möjligt i fria val.

Centerpartiets talesperson i utrikespolitiska frågor, Kerstin Lundgren:

- Utvecklingen ska följas, be-redskap att erkänna ska finnas men vi stöder FN-spåret.

Regeringen har valt att hantera denna fråga klumpigt. Före valet en bild och efter valet en långdragen process som skapat flera frågor än svar, innan den landade i det beslut som bekräftar den hållning vi har.

Vi har inte fått något svar från Liberalerna.

Vänsterpartiets talesperson i Västsaharafrågor, Lotta Johnsson Fornarve:

- Ja, Vänsterpartiet har länge drivit frågan att Sverige bör erkänna Västsahara.

Vänsterpartiet är djupt kritiska till regeringens agerande. Det är ett direkt löftesbrott. De lovade väljarna före valet att Västsahara skulle erkännas och nu sviks det löftet. Regeringen böjer sig för påtryckningar från en brutal ockupationsmakt. Det är en helt olaglig ockupation. Många väst-saharier hade hoppats på Sverige och på att vi hade haft modet att gå före i EU och erkänna Västsahara och få andra att följa efter. Regeringen har svikit dem och dessutom gått emot riksdagens beslut att erkänna Västsahara.

Sverigedemokraterna, Julia Kronlid, ledamot i utrikesutskottet

- Sverige bör erkänna Västsahara.

Regeringens utgångspunkt är att få till stånd ett fredsavtal, och att ett erkännande riskerar att försvåra den FN-ledda processen som arbetar mot det målet. Vi delar regeringens utgångspunkt att det är viktigt att få till stånd ett fredsavtal. Det är ju det som är målsättningen. Vi anser dock att ett erkännande snarare kan hjälpa processen eftersom erkännandet skulle sätta press på Marocko att acceptera en folkomröstning. Vi anser också att regeringens agerande riskerar att skapa ett potentiellt destabiliserande prejudikat. Att å ena sidan erkänna Palestina, vars så kallad befrielsekamp sker uteslutande med våld, terror och hat, å andra sidan inte erkänna Västsahara, vilka sedan länge strikt hållit sig till ickevåldsmetoder, skapar ett incitament för alla befrielsegrupper att ta till våld som metod. Detta är något vi hade önskat att regeringen tänkt över lite mer noggrant.

Bodil Valero, EU-parlamentariker, Miljöpartiet om regeringens agerande:

- Enligt experter finns inga folkrättsliga hinder att erkänna Västsahara. EU-domstolens beslut i december att upphäva handelsavtalet mellan EU och Marocko eftersom det innefattar produkter från Västsahara visar med ännu större tydlighet att Marockos ockupation står i strid med folkrätten. Att fler länder sluter upp bakom Västsahara skulle bidra till att stärka landets position i det internationella samfundet, det är därför beklagligt att Sverige valt att inte erkänna Västsahara.

Kenneth G Forslund, ordförande i utrikesutskottet, Socialdemokraterna, fick frågan:

Ambassadör Floréns rapport skulle bearbetas politiskt sa du i oktober. Så blev det inte. Besked från regeringen kom samtidigt som rapportens innehåll släpptes. Varför?

- Utifrån att de folkrättsliga kriterierna för ett erkännande inte anses uppfylla enligt rapporten drogs slutsatsen att ingen annan uppfattning skulle ha kommit ut av att dra ut på den politiska bearbetningen av rapporten. Ockupationen är ett avgörande hinder för att erkännande ska vara verkningfullt i dagsläget. Sverige lägger därför nu kraften på att få igång FN-processen och att bidra till den. Efter Floréns rapport drog vi dessa slutsatser, det gick fortare än jag förutsåg i höstas.

Partiet har inte ändrat sin inställning i frågan. Kongressbeslutet om att verka för att Sverige och EU erkänner Västsahara ligger fast. Vårt engagemang för väst-sahariernas rätt till självbestämmande och rätt till sitt eget land är fortsatt något vårt parti arbetar för. Vi kommer att fortsätta att verka för att Marockos ockupation av Västsahara upphör. Vi står också upp för att de avtal som EU har och tecknar med Marocko ska vara i enlighet med folkrätten.

Ett historiskt misstag att inte erkänna Västsahara

HELOMVÄNDNING. Marocko har ockuperat stora delar av Västsahara i snart 41 år, i strid med beslut från FN. S beslutade på sin kongress 2012 att Sverige ska erkänna Västsahara, men efter lobbning från Marocko har regeringen meddelat att ett erkännande inte är aktuellt.

Socialdemokraterna har nu genomfört en av de största och mest anmärkningsvärda helomvändningarna i sin utrikespolitik. Från att högljutt och vid upprepade tillfällen ha stridit för att det ockuperade Västsahara måste erkännas har regeringen på kort tid, efter aggressiv lobbning från Marocko och med ett hemligstämplat underlag präglad av felaktigheter meddelat att ett erkännande inte längre är aktuellt. Vi vädjar till regeringen att ompröva beslutet och att initiera fler kompletterande insatser för Afrikas sista koloni.

Marocko har ockuperat stora delar av sitt grannland Västsahara i snart 41 år, i strid med beslut från FN och internationella domstolen i Haag. Västsahara är enligt FN Afrikas sista koloni och inte ett enda land i världen erkänner Marockos rätt till landet. Rakt genom landet har Marocko byggt en över 200 mil lång mur och gjort dess omgivning till ett av världens mest minerade områden. Den militära närvaron är omfattande och väst-saharierna utsätts för systematiska och väl dokumenterade brott mot folkrätt och mänskliga rättigheter.

Försvinnanden, mord, godtyckliga fängslanden, våldtäkter och förföljelse är vad väst-saharierna möter under ockupationen. Naturresurserna utvinns av ockupationsmakten och väst-saharierna tillåts inte organisera sig. En stor andel av befolkningen lever i flyktingläger i sydvästra Algeriet under mycket ansträngda förhållanden.

Ovanstående förtryck och det faktum att ockupationen har konstaterats vara illegal har gjort att Sveriges regering, under såväl rödgrön som borgerlig ledning, har kritiserat Marocko och stöttat väst-saharierna i deras kamp för rätten till sitt land. Socialdemokraterna är ett av de partier som tydligast och mest ihärdigt försvarat väst-saharierna. Fram tills nu.

FN:s arbete med att finna en lösning står still och har inte burit någon frukt. Den folkomröstning om sitt eget lands framtid som skulle genomföras redan 1992 i utbyte mot att Västsahara övergick från en väpnad till en fredlig kamp har fortfarande inte genomförts. Övergripenheten mot befolkningen samt den illegala utvinningen av natur-

resurser har eskalerat.

Länge har Socialdemokraterna konstaterat att det behövs fler påtryckningsmedel gentemot ockupationsmakten. Att erkänna Västsahara skulle vara en tydlig markering mot Marocko som samtidigt skulle ge Västsahara ny kraft och nytt stöd i förhandlingar med Marocko.

Socialdemokraterna beslutade på sin kongress 2012 att Sverige, mycket på grund av frånvaron av framsteg via FN och andra försök, ska erkänna Västsahara. Därefter drev partiet med stöd av bland annat Miljöpartiet igenom ett tillkännagivande i riksdagen som innebar att den dåvarande borgerliga regeringen var skyldig att genomföra ett erkännande. Så sent som i valrörelsen för ett drygt år sedan stod S och MP sida vid sida och utlovade att de skulle erkänna Västsahara om de gavs chansen att bilda regering. För min-

"Om det är så att utländska statsmakter kan påverka politiska beslut i Sverige med våld, hot och repressalier är denna fråga mycket större och än allvarligare än de effekter beslutet får för Västsahara."

dre än tre månader sedan arrangerade Socialdemokraterna ett seminarium i en fullsatt andrakammarsal i riksdagen och till högljudad applåder betonade socialdemokrater där vikten av ett erkännande. Det var därför vi med stor förvåning tog emot beskedet från kabinettsekreterare Annika Söder att regeringen inte kommer att erkänna Västsahara.

Eftersom utrikesdepartementet valde att direkt sekretessbelägga hela den utredning som ligger till grund för beslutet är det svårt att få en helhetsbild av hur regeringen argumenterar. Ett av de huvudargument som används av ambassadör Fredrik Florén som har ansvarat för utredningen är att kriterierna för ett erkännande inte är uppfyllda. Han menar att eftersom den väst-sahariska regeringen inte har en effektiv territoriell kontroll över hela det väst-sahariska området kan ett erkännande inte vara aktuellt. Vad Florén verkar bortse från är att detta kriterium inte alls tolkats

på samma sätt när vi erkänt andra länder under liknande premisser.

Så sent som i november skrev tre av världens främsta experter i internationell rätt och folkrätt (professorerna Ove Bring, Pål Wrangé och Said Mahmoudi) på DN Debatt att folkrätten inte hindrar ett erkännande av Västsahara. Tvärtom är de legala förutsättningarna liknande som när vi har erkänt Bosnien-Hercegovina, Kroatien och Palestina. Experterna konstaterade då att: "Väst-saharierna hade haft en statsbildning som hade varit effektiv om det inte vore för Marockos olagliga ockupation." Ett erkännande syftar just till att hjälpa den väst-sahariska regeringen att återfå sin rättmätiga kontroll över sitt territorium. Floréns slutsats att rättsliga kriterier för ett erkännande saknas är alltså direkt felaktig.

En än allvarligare dimension kring den socialdemokratiska helomvändningen är de omständigheter som föranlett beskedet. Då frågan om ett eventuellt kommande erkännande från Sveriges regering uppmärksammades i höstas initierade Marocko ogenerade och aggressiva påtryckningar mot Sverige. Flera Ikeasatsningar i landet stängdes ned av den marockanska regimen och en Volvoåterförsäljare fick sin butiksskylt nedmonterad och ersatt med den marockanska flaggan. Vi har fått vittnesmål om en samtidig ökad våldsanvändning mot väst-sahariska politiska fångar och flera delegationer med marockanska politiker åkte till Sverige för att bedriva lobbning mot riksdag och regering. Några månader senare vänder alltså Socialdemokraterna och överger den politik kring ett erkännande de tidigare stridit så hårt för. Om det är så att utländska statsmakter kan påverka politiska beslut i Sverige med våld, hot och repressalier är denna fråga mycket större och än allvarligare än de effekter beslutet får för Västsahara.

I den lilla del av utredningen som är offentlig framhävs att Sverige ska satsa mer på bistånd och på FN:s insatser. Vi delar denna analys. Tyvärr krokar den med att Sida nu implementerar den strategi föregående regering stakade ut. Bistånd ska kanaliseras via så kallade strategiska partner och ett resultat av detta är att vi som försörjer de väst-sahariska flyktinglägren med livsnödvändigt protein i form av makrill kommer att bli av med allt vårt statliga stöd för detta. Om regeringen menar allvar med ökat bistånd utgår vi från att Sida ges nya direktiv.

Vi hoppas att regeringen är väl medveten om att FN:s insatser hittills varit fullkomligt

Förhoppningsfulla väst-saharier visar Västsaharas flagga med texten Sahara libre på katalanska i smyg för fotografen Anna Widoff i februari 2014 i den ockuperade huvudstaden El Aaiün. Att visa flaggan offentligt är förbjudet.

fruktlösa, om inte direkt kontraproduktiva. Detta får inte hindra oss från att fortsätta hoppas på FN men vi vill vädja till regeringen att vara beredd att ompröva sin nya politik kring ett erkännande i det fall regeringens förhoppningar på FN inte ger snara resultat. Ett erkännande kan vara ett sätt att bryta det stillestånd som nu råder i avkoloniali-

seringsprocessen och ge Västsahara en ökad möjlighet att möta Marocko som en jämlik förhandlingspart.

JULIA FINÉR, ORDFÖRANDE, MÄNNISKO-RÄTTIS- OCH BISTÅNDSORGANISATIONEN EMMAUS STOCKHOLM

Publicerad i DN Debatt, 26 januari 2016

Fritt fram för IKEA

I september förbjöds IKEA att öppna sitt första varuhus i Marocko. I februari, en månad efter Sveriges beslut att inte erkänna Västsahara, var det fritt fram för IKEA att öppna.

Illegal oljeletning

Marockos statliga oljebolag ONHYM har avtal med följande utländska bolag i ockuperade Västsahara: Irländska San Leon Energy var först med att borra till lands. De har funnit gas i Tarfayablocket. Amerikanska Kosmos Energy var först med att provborra (2014). Franska Total fick marockanskt tillstånd 2001. Det ledde till Hans Corells rättsutlåtande. Schweiziska Glencore har gjort seismiska undersökningar. Skotska Cairn Energy, brittiska New Age samt Teredo Oils är aktiva i Boujdourområdet.

Stulet vägsalt stoppat

Gladsaxe kommun i Danmark har avslutat ett kontrakt med Dansk Vejsalt för saltning av vägar vintertid. Organisationen Afrika Kontakt uppmärksammade kommunen på att saltet skeppades ut från en västsaharisk hamn och kom från Västsahara. Dansk Vejsalt uppgav att det kom från Marocko.

Andra danska kommuner har tidigare agerat mot Dansk Vejsalt.

Det norska företaget Mesta stoppade 2014 saltleveranser från det amerikanska bolaget Crystal Mountain för att saltet kommit från Västsahara.

Sverige vill till FN

I juni väljs nya medlemmar in i FN:s säkerhetsråd för 2017-2018. Sverige kandiderar och lobbyar mycket hårt. Motkandidaterna från Europa är Nederländerna och Italien.

Säkerhetsrådet har 15 medlemmar, 5 permanenta och 10 som väljs för tvåårsperioder. De permanenta medlemmarna är USA, Ryssland, Kina, Frankrike och Storbritannien. De nuvarande 10 icke-permanenta är Angola, Malaysia, Nya Zeeland, Spanien, Venezuela (t.o.m. 2016) Egypten, Japan, Senegal, Ukraina och Uruguay (t.o.m. 2017).

Glöm inte prenumeration!

Årsprenumeration för 4 nummer av Västsahara kostar 125:- (privatperson), 145:- (stöd), 150:- (organisation). Lösnummer kostar 30:-

Medlemskap i Föreningen Västsahara kostar dessutom 75:- (privatperson), 300:- (organisation).

Boken Västsahara – Europas sista koloni i Afrika, som kom ut 2013 kostar 125:- inklusive frakt.

Allt kan betalas in på plusgiro 204003-8, Föreningen Västsahara. Glöm inte att uppge namn och adress.

KRÖNIKAN

Ett enat men frustrerat folk

Alfred Johansson besökte för första gången flyktinglägren i Algeriet och Polisarios kongress i december som en av flera representanter från Socialdemokratiska ungdomsförbundet. Här är hans berättelse:

Efter middagens goda currygryta sitter vi sju mätta SSU:are hemma hos Hareira. Vi äter på golvet. Saltet är medtaget från Sverige. Vi dukar raskt av "matbordet" för att spela domino.

Då passar jag på att prata lite avskilt med Hareira. Hon är 23 år och bor i flyktinglägret Dakhla med sin mamma, pappa och tre systar. Resten av släkten bor kvar i området som Marocko har ockuperat.

Hennes farmor blev nyligen sjuk. Hareira lyckades då ta sig över gränsen för att vara med sin farmor.

– Idag är det inte möjligt, berättar hon.

Marocko har förstått att västsaharier tar sig över gränsen med algeriska pass.

– Det känns tungt att inte få träffa sina släktingar, men vi kan prata över telefon och internet, säger Hareira med tom blick.

Jag frågar henne vad hon brukar göra på dagarna nu när hon inte studerar längre. Det visar sig att hon är regionordförande i ungdomsorganisationen UJSARIO samtidigt som hon spelar teater. Efter det ideella arbetet i teatergruppen träffar hon sina vänner inom UJSARIO. De brukar diskutera vad de vill förändra över några koppar te eller planera nästa arrangemang. Det är UJSARIO som driver all form av ungdomsverksamhet, så det är mycket att göra.

Jag ber henne berätta om den massiva översvämningen för bara några veckor sedan. Flyktingarna var helt fokuserade på att förbereda en av de viktigaste kongresserna i

POLISARIO:s historia, så när himlen plötsligt öppnade sig och regnet vräkte ner, kom det som en chock.

Hareira betonar att västsaharierna tog emot vädret med styrka och enighet för att klara det, precis som allting annat. Allas hem som inte hade rasat samman i vattenmassorna stod öppna för grannarna. De lagade mat tillsammans och tröstade varandra. Hareira kunde inte sova en enda natt. Åskan dundrade konstant och hon var rädd att huset när som helst skulle ge vika. Hennes pappa och bror var hela tiden ute i regnet och grävde gropar så att inte vattnet skulle rinna in i huset. Efter två veckor av regn slutade det äntligen att regna. Hon berättar att det var hemskt att se alla bortsmälta hus. Men hon konstaterar att det viktigaste var att ingen dog.

Det är Hareiras första kongress och hon tycker att det är väldigt stort att få vara ombud. Hon ska stenhårt driva frågan att höja inkvoteringen från 40 till 50 procent kvinnor.

Hareira tror, att det som kommer att diskuteras mest är om en ny riktlinje för ett fritt Västsahara ska bifallas. Många ungdomar är trötta på att inget händer. Västsaharierna har nu haft en fredlig kamp i 25 år men inget har hänt. Hon menar att enda lösningen nu är att kriga.

Jag blir helt överrumplad. Jag förstod under intervjun att Hareira var frustrerad. Den hårdare gränsbevakningen, översvämningen och den långa ockupationen kan inte leda till något annat.

Men att hon såg krig som enda utväg fick mig att tappa luften. Jag såg bekymrat på henne och frågade om ett svenskt erkännande hade kunnat skapa andra vägar. Från att ha varit ganska nedstämd sken hon nu upp och sa:

– Ett erkännande ifrån Sverige är väldigt viktigt och skulle ändra kursen för hela kongressen.

TEXT OCH BILD: ALFRED JOHANSSON

Kraven uppfyllda för erkännande av Västsahara

När jag som litet barn i början på sextioalet gick i Växjö baptisters söndagsskola, fascinerades jag ofta av berättelsen om Jakob och Esau. Hur kunde Esau vara så urbotad dum att han sålde sin förstfödsrätt för en grynvälling. Begrep han inte vad han lämnade ifrån sig, tänkte jag. Förstod han inte att han förstörde för sig själv?

Det är alltid svårt att tolka äldre bibeltexter, men omsatt till vår tid och vår värld kanske berättelsen om Esau handlar om hur man sviker eller lämnar ifrån sig något värdefullt, som heder och rätt, för att uppnå kortsiktiga och lätt förgångna vinster.

Regeringen påminner lite om Esau, efter sin totalomsvängning när det gäller det utlovade erkännandet av Västsahara. För den som besökt de västsahariska flyktinglägren utanför Tindouf, har det varit uppenbart med vilken respekt, värme och tacksamhet man sett på Sveriges ställningstagande för det västsahariska folkets sak. Samma sak visade de västsahariska reaktionerna, efter det att Sverige år 2006 som enda EU-land vägrade att godkänna EU:s fiskeavtal med Marocko. Det höga förtroende som Sverige haft för sin Västsaharapolitik, bland en rad länder och organisationer som värnar mänskliga fri- och rättigheter är nu kraftigt naggat i kanten. Var verkligen grynvällingen så god att det var värt det?

Regeringen motiverar sitt beslut om att inte erkänna Västsahara, med att landet inte uppfyller de krav som finns för att erkänna en stat. Här talar regeringen mot bättre vetande. Hans Corell som har bakgrund som rättschef på Utrikesdepartementet och som FN:s undergeneralsekreterare med ansvar för rättsfrågor, säger att ett erkännande är möjligt, enligt internatio-

nell rätt. Detsamma säger professorerna Ove Bring, Said Mahmoudi och Pål Wränge, tre av Sveriges och världens främsta experter inom samma område som Corell. Kan någonsin en grynvälling vara så välsmakande, att den motiverar att man för väljarna bakom ljuset?

Receptet till grynvällingen är hemligt. Förmodligen har en önskan att Sverige ska få en plats i FN:s säkerhetsråd spelat roll. Efter Margot Wallströms helt berättigade kritik av Saudiarabien, gjorde sig Sverige till ovän med Saudiarabien och dess allierade. Ett uteblivet erkännande av Västsahara skulle kunna få dessa stater mer välvilligt inställda, till en svensk plats i säkerhetsrådet. Detsamma gäller Marockos stödtrupper inom EU. En annan ingrediens verkar vara utpressning från Marocko, dels när det gäller möjligheten för IKEA och andra svenska företag att verka i Marocko och dels Marockos uppenbara ovilja att diskutera de marockanska barn och ungdomar som lever ett liv i utsattitet och kriminalitet i några av Sveriges större städer. Veckan efter beskedet om att Sverige inte erkänner Västsahara kom meddelandet om att Marocko var beredd att diskutera hemskändande av dessa ungdomar.

Regeringens beslut att inte erkänna Västsahara, visar att man sätter kortsiktiga politiska och andra vinster före internationell rätt och respekt för demokratiska fri och rättigheter. Det är sorgligt.

Tanken går till några textrader från Monica Törnell debutskiva: "Och på min väg från söndagsskolan kan ni bygga en fasad, sätta ny musik till varje felstämd rad. Hur kan jag tro er när ni har fattat allting fel..."

GUNNAR NORDMARK,
FD. RIKSDAGSLEDAMOT LIBERALERNA

GUNNAR NORDMARK

Följ tidningen på facebook så får du de senaste nyheterna:
www.facebook.com/tidskriftenvastsahara

KRITISERAR SÄKERHETSRADET

– Västsahara är ett exempel på att Säkerhetsrådet inte fullt ut följer FN-stadgan, säger **Hans Corell**, FN:s tidigare rättschef.
– När rådet inte agerar med kraft från början förvärras situationen dag för dag. Jag har

därför lagt fram tre förslag; att man förvandlar Minurso till en operation av typ Östra Timor; ber Spanien återta sin funktion som förvaltare eller att säkerhetsrådet helt enkelt erkänner Västsahara.

27

februari fyllde den västsahariska staten

40^{år}

84

länder har erkänt Västsahara. Några har tagit tillbaka sina erkännande efter påtryckningar från Marocko.

15

januari meddelade utrikesdepartementet att Sverige inte ska erkänna Västsahara.

19

januari kom Marockos talman till Sverige för att främja handeln och togs emot av regering, riksdag och kung.

68

ungdomar vägrades inresa i Västsahara i januari. Normmän och svenskar är inte välkomna, meddelade marockansk polis.